

Melanie Dobson

PĂIENJENIȘ
de amintiri

Traducere de Cristina Dumitru

JOSIE

GIETHOORN, OLANDA

Iunie 1933

Josie coborî de-a lungul canalului satului, iar de degetele picioarelor i se lipiră petale de flori, ca peticele de mătase umedă. Klaas Schoght n-avea decât să îi caute toată ziua, dacă voia. Atâta timp cât ea și fratele ei respectau planul, el nu i-ar fi găsit niciodată. Nici pe ei, și nici steagul roșu, alb și albastru, pe care juraseră să-l apere.

De cealaltă parte a canalului, părul lui Klaas, strălucind ca o brumă aurie, se iveau pe deasupra gardului viu, bine îngrijit al familiei sale. Josie îi privi creștetul scăldat în lumina soarelui, în timp ce Klaas se strecură printre tufișuri, apoi trecu pe lângă două bărci legate de un stâlp, după care se întoarse și se îndreptă spre podul de lemn.

În Giethoorn nu erau drumuri – doar poteci înguste și canale care legau parcelele pătrătoase. Cei mai mulți copii din sat își petreceau timpul înotând, plimbându-se cu barca și patinând pe canale, dar fratele ei preferase să se joace de-a Rezistența pe uscat.

— Jozefien? o strigă Klaas în timp ce traversa podul către micuța insulă pe care familia ei o împărțea cu alt vecin.

Ea se ascunse printre frunzele cerate ale tufelor de hortensie, pe care mama ei le îndrăgea atât de mult, și ale căror flori în nuanțe de violet și roșu aprins se revărsau în *slootje* – unul dintre numeroasele firicele de apă care împânzeau insula. Fratele ei o învățase cum să se ascundă cât mai bine în grădinile satului, printre copaci și magazii din lemn. Ba chiar și pe acoperișuri. Ea putea să dispară ore întregi, dacă era nevoie, într-unul dintre locurile ei secrete.

— Samuel? strigă Klaas, dar nici fratele lui Josie nu-i răspunse.

Toți copiii învățaseră la școală despre Geuzen* – Rezistența olandeză – și cum membrii acestei organizații militare luptaseră pentru eliberarea Țărilor de Jos de sub dominația Imperiului Spaniol, în timpul Războiului de 80 de ani. Fratele ei era foarte priceput la jocul de-a v-ați ascunselea, de parcă ar fi fost cu adevărat unul dintre membrii Geuzen care luptaseră pentru libertate cu secole în urmă.

În jocul lor cu Klaas, nici ea și nici Samuel nu trebuia să fie găsiți înainte ca fratele ei să arboreze steagul olandez de ușa din față a casei familiei Schoght. În realitate, lui Klaas nu-i prea păsa din ce echipă făcea parte, atâta vreme cât el câștiga.

Printre flori și frunze, Josie zări tivul pantalonilor lui Samuel dispărând într-o adevărată fortăreață din frunze de castan. Ei doi aveau un plan. Acum, tot ce trebuia să facă ea era să stea ascunsă până când fratele ei i-ar fi făcut semn să se scufunde.

Lui Samuel îi plăcea să-i repete că nu acțiunea era cheia rezistenței în fața dușmanului. Ci așteptarea.

Și lui Klaas nu-i plăcea să aștepte.

Băiatul purta o pelerină neagră peste uniforma de cercetaș dar, de unde stătea ascunsă, Josie putu zări marginile albe ale șosetelor ridicate până la genunchi, când el se apropie să cerceteze una dintre bărcile familiei ei. În acea după-amiază, Klaas, mândru cercetaș, nu era inteligentul fiu al doctorului lor din sat. Ci era

* „Geuzen” înseamnă „cerșetori” în neerlandeză (n.tr.).

înfumuratul Fernando Álvarez de Toledo, guvernatorul spaniol al Olandei, și încerca să-i captureze pe membrii Rezistenței olandeze și să le ia steagul făcut dintr-o veche rochie de-a mamei, a cărei țesătură, din fericire, fusese prea învechită pentru ca ea să o mai poată transforma în rochiță pentru singura ei fiică.

Josie prefera să se îmbrace cu pantalonii scurți și bluzele lungi pe care mama ei îi permitea, cu reticență, să le poarte pe durata verii pentru a nu-și strica rochiile, mai ales uniforma maronie pe care o purta în acea zi – o rochiță maro deschis care îi venea cu câțiva centimetri peste genunchi. Bereta tricotată, pantofii maro și șosetele lungi erau ascunse în casa din spatele ei.

Toți trei, împreună, stabiliseră regulile acestui joc, însă ea și fratele ei își păstrasera numele reale – Josie și Samuel van Rees, copiii învățătorului și ai gospodinei care, uneori, dădea o mână de ajutor la grădiniță.

Klaas nu știa că steagul olandez fusese urcat de Samuel în copac, în acea după-amiază. Când fratele ei avea să-i dea semnalul, Josie urma să-i distragă atenția lui Klaas, astfel încât Samuel să arboreze de ușă steagul roșu, alb și albastru.

Apa se izbea de mal, iar ea privi din nou printre florile albe și frunzele ca de ceară pentru a vedea dacă Klaas sărise sau nu în apă. Dar în locul băiatului, ea zări un vecin care își împingea barca în apă cu un băț.

Una dintre crengi îi juli genunchiul. Josie se trase înapoi ștergând repede firicelul de sânge care se prelingea din zgârietură pe o frunză, pentru a nu-și păta tivul uniformei.

Se întâmpla deseori să se aleagă cu răni luptându-se între ei, dar acum că ea avea nouă ani, și le îngrijea singură. Odată, cu un an sau mai bine în urmă, alergase în casă după ce se rănise într-una dintre bătăliile lor. Mama îi aruncase o privire și apoi leșinase pe podeaua bucătăriei.

De atunci, Josie mergea la tatăl lui Klaas dacă se lovea mai grav.

După ce termină de îngrijit zgârietura pe care i-o făcuse creanga, ea trase cu urechea la zgomotul surd al cizmelor lui Klaas de-a lungul malului, dar nu auzi decât sunetele scoase de o găscă sălbatică, iritată că Josie se apropiase prea mult de cei șapte boboci care înotau în spatele ei, în șir ordonat. Parcă erau soldați olandezi care urmau colonelul îmbrăcat în portocaliu, purtând uniforme gălbui cu trese maronii, câștigate după ce înfruntaseră, curajoși, apele canalelor care se revărsau în lacul Belterwijde.

Ce mult își dori să se poată întinde după unul dintre boboci, să-l ia și să îl cuibărească în brațe în timp ce aștepta în ascunzătoare! Dar mama-colonel ar fi făcut gălăgie, dezvăluind guvernatorului spaniol ascunzătoarea ei. Și apoi Fernando Álvarez de Toledo s-ar fi lăudat zile întregi cu triumful lui. Din nou.

De data aceasta, ea și Samuel erau hotărâți să fie învingătorii.
Trăiască Rezistența!

Batalionul găștelor înotă în jurul bărcii din apropiere și dispăru.
— Jozefien!

Klaas era mult mai aproape acum, își dădu ea seama, deși nu îndrăzni să-și ridice capul pentru a vedea exact unde era.

Oare știa că Samuel era cocoțat în copacul din spatele ei? Lui Klaas nu-i plăcea să se urce în pomi, dar frica lui de înălțime putea fi întrecută de dorința de a câștiga.

O piatră clipoci în apa canalului, legănând barca, iar ea își simți inima bătând să-i spargă pieptul. Operațiunea van Rees era pe cale să înceapă. În timp ce Klaas îl căuta pe cel care aruncase piatra în apă, ea avea să se ascundă de cealaltă parte a podului.

Își scoase rochia și se lăsă să lunece în apa canalului de lângă ea, așa cum o instruisese fratele ei. Își ținu respirația, dând din mâini sub suprafața apei, ca o broscuță care încearcă să scape de ciocul unui stârc. După șase lovituri lungi, ieși la suprafață sub podul din lemn. Lenjeria îi era lipită de trup și simți apa rece, în umbra podului. Din canal îl putu observa pe Klaas scotocind printre straturile de flori ale mamei ei, și deasupra lui îl văzu pe Samuel coborând din copac, gata să fugă peste pod.

Lângă ea, cioplite în lemn, erau trei seturi de inițiale.

S.v.R. J.v.R. K.S.

Băieții nu știau că ea sculptase aici inițialele lor, dar această consemnare a numelor lor le făcea să pară nepieritoare. De parcă nimic nu s-ar putea schimba între ei vreodată. Deseori în jocurile lor, ea, Samuel și Klaas erau cei mai mari dușmani. În realitate, însă, erau cei mai buni prieteni.

Josie se îndepărtă puțin de pod, înotând către stâlpii înguști care împiedicau malul să alunece în apa canalului. Ceva se mișcă spre stânga ei și fata întoarse capul către casa domnului și doamnei Pon. Familia Pon nu avea copii, dar o fată mai mare stătea pe verandă, urmărindu-l cu privirea pe Klaas.

Un evreu german și fiica lui – refugiați, spusese mama – se mutaseră la familia Pon. Josie învățase la școală limba germană, odată cu limba engleză. Poate că mâine o va invita pe fata din Germania să se joace cu ei. Ar putea face parte și ea din Rezistență, împotriva Spaniei.

Picioarele goale ale lui Samuel tropăiră peste pod; cu siguranță Klaas îl urmărea. Se scufundă iar în apă și ieși din nou la suprafață, de data aceasta în locul ei secret dintre stâlpii acoperiți cu mușchi, ascunsă destul de departe de chei, pentru ca părul ei castaniu să nu fie observat de Klaas.

În mijlocul canalului, picioarele ei nu atingeau pământul, dar sub acoperișul din lemn, apa era puțin adâncă. Degetele i se afundă în nămol, dar bărbia era la câțiva centimetri de suprafața apei, așa că așteptă răbdătoare între piloni, așa cum o sfătuisese Samuel, până când el arboră steagul Olandei de ușa casei lui Klaas.

Unul dintre boboceii de gâscă, rebel ca și ea, se îndepărtă de cârd. Apoi se întoarse și o privi cu atenție.

— *Ga weg**, șopti ea, învolburând apa cu mâinile. Bobocelul pluti pe valurile micuțe, dar nu se îndepărtă.

* „Pleacă de aici”, în neerlandeză (n. trad.).

Ea își trecu din nou mâinile prin apă, mai puternic de data aceasta, valurile mai mari nefăcându-l pe bobocul de gâscă să se îndepărteze, ba chiar se apropie mai mult, de parcă ea ar fi fost mama lui. De parcă ea l-ar fi putut salva. Reuși să se întindă câțiva centimetri pentru a mângâia puiul, dar nu prea mult pentru a nu fi văzută.

În momentul în care mâna ei a ieșit de sub platformă, un chip se aplecă peste margine, buzele lui lățindu-se într-un zâmbet larg atunci când o văzu. Apoi degetele lui lunecară peste gât, schițând o tăietură.

— Klaas! țipă ea, cu inima bubuindu-i în piept.

El râse:

— Acum trebuie să-ți găsești altă ascunzătoare.

Ea pufni:

— Samuel mi-a spus să mă ascund aici.

Klaas făcu un salt impresionant de pe mal, cu genunchii la piept și, când plonjă, apa îi pătrunse în nas și în gură. Ea înotă spre centrul canalului, împrôșcându-l cu stropi de apă în timp ce el înota în jurul ei. Băiatul era cu patru ani mai mare decât ea, dar nici el, și nici faptul că îl personifica pe Fernando, nu o speriau.

— Nu trebuie să faci mereu ce îți spune Samuel, spuse el.

— Ba da, așa trebuie să fac.

Klaas nu știa nimic despre cum era să ai un frate, sau o soră, în cazul lor. Oricum, el nu prea asculta de nimeni, nici măcar de tatăl său. Uneori părea că el se credea cu adevărat guvernatorul din Giethoorn, și nu doar un imaginat general spaniol.

— Olandezii au câștigat! strigă Samuel triumfător, de pe malul celălalt.

Klaas dădu din cap:

— Eu am găsit-o pe Jozefien înainte ca tu să ridici steagul.

— L-am arborat acum cinci minute.

Klaas ieși pe mal, înfruntându-l pe Samuel. Băieții erau de-o seamă, dar fratele ei era cu câțiva centimetri mai înalt.

— Au trecut cel puțin șase minute de când am găsit-o, spuse Klaas, punându-și mâinile în șolduri. Pelerina neagră de pe umeri picura, formând în jurul lui o băltoacă.

— Nu-i adevărat!

Ea își agită brațele în apă, încercând să îl stropească din nou, dar nu reuși decât să o reverse asupra ei însăși.

— Ba da.

Cei doi băieți se înfruntară din nou și, pentru o clipă, ea crezu că pumnul lui Klaas îl va lovi pe fratele ei. Poate atunci Samuel s-ar fi luptat pentru ceea ce era corect, în loc să îl lase pe Klaas să câștige din nou.

— Cred că ai câștigat, spuse Samuel, predându-se și de data asta.

Ea mârâi. Fratele ei îl lăsa mereu pe Klaas să câștige ori de câte ori prietenul lui pretindea victoria. Cum de nu lua atitudine pentru el însuși și pentru ea? Pentru Olanda?

Klaas își ridică ambele brațe în aer:

— Pentru Spania!

— Pentru Rezistență, țipă ea în timp ce băieții se îndreptau spre casa lui Klaas.

Spumegând de furie, ea înotă spre pod, îndreptându-se către treptele construite sub apă pentru cei care nu doreau să iasă din apă urcându-se pe scânduri, așa cum făcuse Klaas. Trecând prin dreptul inițialelor numelor lor cioplite în lemn, ciocăni în acestea cu degetele.

Poate că erau cei mai buni prieteni, dar în unele zile, Klaas o scotea din minți. Și Samuel o supăra, pentru că nu riposta atunci când Klaas îl mințea.

Data viitoare când se vor mai juca, va câștiga Rezistența.

Pe când Josie ieșea din apă, urcând treptele acoperite cu mușchi, fetița germană se apropie de canal. Părul șaten închis, destul de scurt, îi încadra chipul, și ochii căprui parcă reflectau lumina pe care o captau de pe suprafața apei.

— Eu sunt Anneliese, spuse fata, în limba germană. Dar prietenii îmi spun Eliese. Am zece ani.

Josie se prezentă, vorbind limba germană, pe care o învățase de la tatăl ei, la fel ca toți copiii din sat.

Fata se așează jos, pe iarbă, și își trase puloverul lung peste genunchi.

— Vrei să fim prietene?

Josie zâmbi – o altă fetiță, o prietenă care avea să locuiască în casa de alături. Vor fi prietene pe viață!

— Eu sunt Klaas.

Josie se întoarse spre malul celălalt și îi văzu pe cei doi băieți stând acolo, Samuel având gura căscată de parcă ar fi încercat să înghită toată lumina zilei.

Josie așteptă ca și Samuel să se prezinte, dar cum acesta nu scoase nicio vorbă, ea dădu din mână către el.

— Acela, de lângă Klaas, este fratele meu. Își va veni în fire curând.

Samuel o privi pe Josie înainte de a se prezenta. Și când o făcu, Eliese îi zâmbi.

După aceea, Samuel nu mai scoase niciun cuvânt, ci doar se holbă la fată. Și în tăcerea care urmă aceluia moment ciudat, uimirea amuțindu-i fratele, Josie știu.

Nimic nu va mai fi la fel în lumea ei.